

«Frykt ikke!»

Orienteringssak til Kirkerådet

Innledning

Saken «Frykt ikke!» ble første gang presentert for MKR på møtet 31. mai-1. juni 2016 (MKR 15/16) og fulgt opp på rådsmøtet 4.-5. oktober 2016 (MKR 32/16) samt 20.-22. september 2017 (MKR 18/17). I denne saken blir det gitt en kort orientering om **status på arbeidet**. Arbeidet har gitt utslag i tematisering av fremmedfrykt på mange ulike arenaer og arrangementer, inkludert blant annet felles seminar med MF, tema på seminar under Arendalsuka, appeller og innlegg i økumeniske internasjonale fora, for å nevne noe. **Det vil her trekkes fram noen konkrete eksempler på hvordan temaet har blitt tatt opp i MKR/Kirkerådets arbeid i løpet av 2018.**

Kort om saken «Frykt ikke»

«Frykt ikke!» er et langsiktig arbeid for å tematisere hvordan Den norske kirke kan gå i møte med fremmedfrykt. «Frykt ikke» og «Vær ikke redde» går ofte igjen i Bibelens tekster. Hvordan kan disse tekstene leses i dag? I en verden i stadig endring, med økende polarisering og populisme, er det behov for å se nærmere på holdninger til «de fremmede» i vårt samfunn – og til å skape nye relasjoner i mangfoldet av mennesker, kulturer og tros- og livssynsuttrykk i Norge. Hvorledes kan kirken tilby inkluderende fellesskap og trygge rom hvor en kan samtale om usikkerhet i møte raske samfunnsendringer?

Sekretariatet i Mellomkirkelig råd har kartlagt ressurser og arbeid på dette feltet, både i Norge og i økumenisk internasjonal kontekst, særlig i Europa. Dette er tema som står høyt på dagsorden i det økumeniske fellesskapet for tiden. Det har vært gjennomført flere tverrfaglige konsultasjoner som har bidratt til å danne et kunnskapsgrunnlag for å forstå frykt som fenomen, forstå hvordan ulike grupper i samfunnet responderer på og utfordres av økt migrasjon, samt å se på de underliggende årsakene til fremmedfrykt. Mellomkirkelig råd vil oppfordre alle kirkens medlemmer, organer og institusjoner til følgende:

- å fordype oss på ny og på ny i Bibelens tekster. Tekster om inkludering og gjestfrihet må trekkes leses på nytt, samtidig som vi også må forholde oss til tekster i Bibelen som fremstår som voldelige, fremmedgjørende og ekskluderende
- å fordype oss i de mekanismer som utløser frykt både i grupper og hos individer – og å erkjenne, utforske og håndtere frykten vi opplever slik at den ikke blir destruktiv
- å hente inspirasjon og kunnskap om frykt fra ulike erfaringer, fagområder og sosiale sammenhenger

- å våge forandringer som en del av et kristent kall og kristen fromhet
- å bygge relasjoner og tilby inkluderende fellesskap
- å dele håpet i vår kristne tro og tradisjon

Erfaringskonferansen «Frykt og fellesskap» våren 2018

6. april 2018 ble det avholdt en nasjonal erfaringskonferanse på VID vitenskapelige høyskole. Temaet var *Frykt og fellesskap – menigheters møte med flyktninger*. Siden flyktningkrisen i 2015 har det vært et stort kirkelig engasjement i møte med flyktninger og asylsøkere, og i hele Norge har folk bidratt i ulike tiltak. Temaet kom i stand som et svar på en tiltagende polarisering i samfunnsdebatten høsten 2017 og våren 2018, kombinert med en tilstrømming i innvandringspolitikken i Norge og Europa. Den norske kirke inviterte frivillige og ansatte i menigheter, deres samarbeidspartnere og organisasjoner til erfaringsdeling, og nær 170 deltok på konferansen.

På konferansen var det lagt opp til en presentasjon av kunnskap og erfaringer fra forskning og praksis. Gjennom foredragsholdere og panelsamtale behandlet man spørsmål som; *Hva er det vi frykter i møte med det nye og fremmede? Hva frykter de som har bodd i Norge hele livet, og hvilken frykt opplever nylig bosatte? Og hvilke fellesskap kan vi skape sammen?* Det var lagt opp til et erfaringsstorg, hvor 12 utvalgte menigheter presenterte sitt lokale arbeid. Målet var å sende alle hjem med mer erfaring og inspirasjon til videre arbeid for og med flyktninger.

«Frykt ikke?» som sak på Ungdommens Kirkemøte høsten 2018

Mellomkirkelig råd oppfordret Utvalg for Ungdomsspørsmål til å uttale seg om temaet, og Ungdommens kirkemøte 2018 behandlet derfor saken «Frykt ikke? Kirkens møte med fremmedfrykt». Følgende spørsmål ble behandlet: Hvordan påvirker fremmedfrykt samfunnet i dag? Hva sier Bibelen om «de fremmede»? Hvilke muligheter og utfordringer har Den norske kirke når det gjelder å møte fremmedfrykten i samfunnet? I vedtaket peker UKM på hvordan kirken aktivt kan skape møteplasser på tvers av politiske ståsteder og holdninger for å bearbeide og motvirke fremmedfrykt i samfunnet.

UKM utfordrer:

Menighetene til å

- *invitere til en genuin dialog om fremmedfrykt.*
- *bruke eksisterende kirkelig ressursmaterieell og verktøy for å utfordre enkeltmenneskers holdninger og fordommer.*
- *ta inn samiske og andre minoriteters elementer for å uttrykke det kulturelle mangfoldet vi har i Den norske kirke.*
- *Være en tydelig røst i lokalsamfunnet mot fordomsfull fremmedfrykt.*

Barne- og ungdomsorganisasjoner til å

- *tematisere fremmedfrykt i deres organisasjoner.*

Kirkemøtet til å

- *ta avstand fra teologier som bygger opp om fremmedfrykt og rasisme.*
- *ta tydelig avstand fra populistisk nasjonalisme og med tydelig stemme fremme likeverd og menneskerettigheter.*

Regjering og Storting til å

- *arbeide sammen for å endre urettferdige strukturer og systemer for å sikre like rettigheter for alle.*

Deltakelse på verdenskonferanse om fremmedfrykt, rasisme og populistisk nasjonalisme

18.-20. september 2018 inviterte Kirkenes verdensråd og Den katolske kirke til en konferanse i Roma med deltakere fra hele verden. Temaet var «Fremmedfrykt, rasisme og populistisk nasjonalisme». Målet var å utforske hvordan kirkene proaktivt kan bidra med moralsk lederskap i samarbeid med statlige aktører og sivilsamfunnsaktører samt interreligiøse partnere verden over i møte med disse temaene. Konferansen bekreftet hvor likt fremmedfrykt og populisme kommer til uttrykk verden over.

Konferansen kom med en felles uttalelse/appell til kirker verden over om å være solidariske med flyktninger og migranter, holde fram enkeltmenneskers rett til trygghet og verdig liv, menneskerettighetene og arbeidet mot fremmedfrykt, populisme og rasisme. Appellen bekrefter kirkenes ansvar for å søke samarbeid med statlige, sivile og religiøse samfunnsaktører i et felles arbeid med disse spørsmålene. Appellen oppfordrer særlig til å arbeide mot teologier som bygger opp om fordommer og undergraver evangeliet. Videre foreslår konferansen å adressere strukturer og systemer i ulike samfunn som fremmedgjør.

Avslutningsvis understreker konferansen kirkenes rolle i ulike samfunn, som et sted for kollektivt minne, håp og kjærlighet, og at kirkene er kalt til å gjenkjenne Gud i immigranten og fremme en kultur for dialog og møter mellom mennesker. "For stronger than the way of death is the way of life and love." Mellomkirkelig råd vurderer nå om uttalelsen bør oversettes til norsk til inspirasjon og bruk i vår kirke.

Seminar i Uppsala i forbindelse med Kirkenes verdensråds 50-års markering av Uppsala 1968-møtet

Mellomkirkelig råd var innbudt av Sveriges kristne råd til å holde to seminarer 03.11.18 om «Faith and Fear in the Public Sphere». Seminarene presenterte vårt arbeid med «Frykt ikke» og inneholdt også et foredrag om religion, populisme og nasjonalisme. Det ble gode samtaler som vektla relevansen av «Frykt ikke»-arbeidet i Den norske kirke og ønske om mer internasjonalt økumenisk samarbeid om dette tema.

Temanummer i Nytt norsk kirkeblad

Mellomkirkelig råd har inngått en avtale med Nytt norsk kirkeblad om å levere artikler til et temanummer om «Frykt ikke» som kommer ut senere i høst.

For mer informasjon, se:

- Program for Erfaringskonferansen Frykt og fellesskap: <https://www.vid.no/arrangementer/erfaringskonferanse/>
- Frykt ikke? Uttalelse fra UKM: <https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/ungdommens-kirkemote/2018/ukm-sak-8-18-frykt-ikke---kirkens-mote-med-fremmedfrykt---vedtak.pdf>
- Uttalelse fra Roma-konferansen om fremmedfrykt: <https://www.oikoumene.org/en/resources/documents/message-from-the-conference-xenophobia-racism-and-populist-nationalism-in-the-context-of-global-migration-19-september-2018>